

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут природокористування та
гуманітарних наук

Кафедра іноземної філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор НУ «Чернігівська політехніка»
О.О. Новомлинець
« » 2025 р.

ПРОГРАМА
фахового випробування вступників за рівнем вищої освіти «бакалавр»
спеціальності В11 «Філологія» (за спеціалізаціями)
на основі ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр»
або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»

Розглянуто
на засіданні кафедри
соціальної роботи
Протокол №4
від 30 квітня 2025 р.

Чернігів – 2025

1. Загальні вимоги

Програма фахового вступного випробування розроблена для прийому на навчання зі скороченим терміном осіб, що здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра, освітній ступінь молодшого бакалавра у галузі знань 035 «Філологія» та в інших галузях знань (згідно Правил прийому до Національного університету «Чернігівська політехніка» в 2025 році).

Програма спрямована на перевірку рівня підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра, освітнім ступенем молодшого бакалавра.

Для вступу на освітній рівень «бакалавр» зі скороченим терміном навчання спеціальності В11 «Філологія» (В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська») передбачається проведення фахового вступного випробування з дисциплін «Вступ до спеціальності», «Практика англійської мови», «Українська література», «Історія світової літератури», «Історія англійської мови» та «Практична граматики англійської мови».

2. Мета вступного фахового випробування

Метою фахового вступного випробування є оцінювання знань та вмінь, необхідних абітурієнтам для опанування ними програми бакалавра за відповідною спеціальністю. Завданням фахового вступного випробування є: перевірка наявності теоретичних знань вступників із дисциплін фундаментального циклу та професійно зорієнтованої фахової підготовки, рівня та глибини практичних умінь та навичок; визначення здатності застосовувати набуті знання, вміння й навички під час розв'язання спеціалізованих задач та практичних проблем.

Програма конкурсних вступних випробувань складена відповідно до програм дисциплін «Вступ до спеціальності», «Практика англійської мови», «Українська література», «Історія світової літератури», «Історія англійської мови» та «Практична граматики англійської мови», вивчення яких передбачено навчальним планом підготовки фахівців за відповідним напрямом.

3. Характеристика змісту програми

Програма фахового вступного іспиту підготовки бакалавра спеціальності В11 «Філологія» містить питання з наступних модулів:

Модуль 1. Філологічні студії («Вступ до спеціальності» (Основи мовознавства, Основи перекладознавства), «Історія англійської мови»).

Модуль 2. Англійська мова («Практика англійської мови», «Практична граматики англійської мови»).

Модуль 3. Література («Українська література», «Історія світової літератури»).

4. Перелік тем

Модуль 1. Філологічні студії

1. Основи мовознавства.

Мовознавство як наука. Базові відомості про мовознавство як науку. Основні терміни і означення. Орфографія. Принципи орфографії. Спеціалізовані системи письма. Основні характеристики та опозиційні ознаки мови і мовлення. Соціальні аспекти мови. Основні питання взаємозв'язку мови, мислення і свідомості. Поняття внутрішньої форми лексичних і фразеологічних одиниць. Знакова теорія мови. Розуміння мови як знакової системи. Мова як система. Основні чинники і закономірності розвитку мови. Основні поняття з теорії фонетики, морфології, лексики.

2. Основи перекладознавства.

Основні поняття і терміни перекладознавства. Методологічне обґрунтування перекладності. Предмет, методи та завдання теорії перекладу. Еквівалентність як центральне поняття теорії перекладу. Класифікація та загальна характеристика різновидів перекладу. Жанрово-стилістична типологія перекладу. Особливості типології усного перекладу. Лінгвістичні та комунікативні аспекти теорії перекладу. Ситуативно-денотативна модель перекладу. Семантична модель перекладу. Трансформаційна модель перекладу. Трансформації при перекладі. Характеристика лексичних та граматичних трансформацій при перекладі. Розуміння особливостей відповідних трансформацій при англо-українському та україно-англійському перекладі. Прагматика перекладу. Культурологічні аспекти перекладу.

3. Історія англійської мови.

Основні лінгвістичні поняття: синхронія і діахронія. Класифікація сучасних германських мов та давніх германських діалектів. Загальні характеристики протогерманської та давніх германських мов. Фонологічна, граматична та лексична специфіка германського мовного ареалу. Основи періодизації історії англійської мови. Загальна характеристика англійської мови давнього періоду. Фонетична система давньоанглійської мови. Граматична система давньоанглійської мови. Морфологічний лад англійської мови давнього періоду. Морфологічна класифікація дієслова. Лексична система давньоанглійської мови. Словниковий склад англійської мови давнього періоду. Етимологічна характеристика давньоанглійської лексики. Стилістична характеристика давньоанглійської лексики. Синтаксис мови архаїчного періоду. Трансформації у мові середнього періоду. Вплив скандинавських мов. Вплив норманського завоювання. Тримовність в Англії. Середньоанглійські діалекти та їх основна характеристика. Латинська мова як мова церкви та середньовічної науки. Французька мова, поява англо-норманського діалекту. Морфологічні трансформації у мові середнього періоду. Запозичення: скандинавські, середньофранцузькі, латинські. Основні характеристики ранньоновоанглійської мови.

Рекомендована література

1. Вступ до мовознавства: підручник / І. О. Голубовська, С. М. Лучканин, В. Ф. Чемес [та ін.]; ред. І. О. Голубовська. Київ: Академвидав, 2016. 320 с.

2. Вступ до спеціальності. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 035 – Філологія, освітньої програми «Англійська мова та переклад»/ Укл. Дивнич Г.А. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2022. 16 с.
3. Колесник О. С. Практикум з історії англійської мови. Чернігів: РВВ ЧДПУ імені Т.Г. Шевченка, 2004. 52 с.
4. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Навч. посібник для університетів. Київ: Академія, Серія "Альма-матер", 2001. 368 с.
5. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 304 с.
6. Основи перекладознавства: навчальний посібник / А. Г. Гудманян, А. В. Сітко, Г. Г. Єнчева. Вінниця: Нова Книга, 2020. 352 с.
7. Ребрій О.В. Вступ до перекладознавства. Конспект лекцій. Харків: Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 117 с.
8. Fischer Olga The Syntax of Early English. Cambridge : Cambridge University Press, 2000. 341 pp.
9. Gramley, St. The History of English: An Introduction. Routledge, 2012. 464 pp.
10. Millward C.M., Hayes M. A Biography of the English Language. Wadsworth Cengage Learning, 2012. 478 pp.
11. Verba L. History of the English Language. Вінниця: Нова книга, 2004. 304 p.

Модуль 2. Англійська мова

1. Лексика:

1. Family. Family relations. Researching family roots. Family roles. Family values. Family problems. Child upbringing. Teenagers' problems.
2. Personality. Parts of the body. Body built. People's physical appearance. People's character. Feelings and experiences. Emotions.
3. Dwelling. Types of houses. Parts of a building. Architectural styles. Exterior of a building. Houses and flats. Types of rooms. Housing and design. Kitchen layout and design. Kitchen utensils. Living room design. Homes in Britain.
4. Cooking and eating. Types of eating places. Table layout. Parts of the menu. Ways of cutting and cooking. Meat products. Recipes and cooking. Vegetables and fruit. Ukrainian national cuisine. Vegetarians and meat eaters.

2. Граматика:

1. Parts of speech. Nouns. Countable and uncountable nouns. Regular plurals and irregular plurals. The Case. The Gender. Adjectives. Adverbs. The position of adjectives. The order of adjectives. Degrees of comparison. Pronouns. Numerals. Articles. Prepositions.
2. Verbs. Present Tenses. Past Tenses. Future Tenses and Forms. Other ways of referring to the future. Passive Voice. Causative form. Reported Speech (Reported Statements. Reported Commands. Reported Questions). Reporting Verbs. Modals in Reported Speech.
3. The Category of Mood. Conditionals. Subjunctive.
4. Modal Verbs (can/could, may/might, must, have to, need, to be to, should, ought to, shall, will/would).

5. Non-Finite Forms of the Verb. Infinitive. Gerund. Participles (Participle I. Participle II. Participial constructions. Complex Object. Absolute Participial Construction).

6. Sentence Structure (conjunction, simple sentence, complex sentence, compound sentence, declarative, interrogative, negative, imperative, exclamatory sentence; clause, types of clauses).

Рекомендована література

1. Практична граматики англійської мови з вправами: Базовий курс: Посібник для студентів вищих закладів освіти та середніх навчальних закладів з поглибленим вивченням англійської мови. / Л.М. Черноватий та ін. Вінниця: Нова книга, 2007. 248 с.
2. Практична граматики англійської мови з вправами: навч. посібник для студ. вищих закладів освіти: Т.2 / Л.М. Черноватий та ін. ; за ред.Л.М. Черноватого, В.І. Карабана. Вінниця : Нова Книга. 2017. 280с.
3. Практична граматики англійської мови з вправами: Посібник для студентів вищих закладів освіти. Том 1. / Л.М. Черноватий та ін. Вінниця: Нова книга, 2006. 276 с.
4. Практичний курс англійської мови. Ч. I. Підручник для Здобувач освіти молодших курсів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та спеціальність “Переклад”) / [Черноватий Л.М., Карабан В.І., Набокова І.Ю.та ін], за ред.: Л.М.Черноватого, В.І.Карабана. Вид. 2-ге, випр. та доп. Вінниця : Нова Книга, 2018. 336 с.
5. English language practice : методичні вказівки для практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти 1-го року навчання спеціальності 035 «Філологія» освітнього ступеня «бакалавр» / укл.: Н. В. Гагіна, С. В. Литвин. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. 46 с.
6. Guide to successful English grammar. Upper intermediate. Book 1. Практична Граматики англійської мови для студентів спеціальності «Переклад». / Сітко А.В., Головня А.В., Семигінівська Т.Г., Тіщенко О.В; за ред. А.Г. Гудманяна. Вінниця: Нова книга, 2018. 528 с.
7. Guide to successful English grammar. Upper intermediate. Book 2. Граматики англійської мови для студентів спеціальності «Переклад». / Сітко А.В., Головня А.В., Семигінівська Т.Г., Тіщенко О.В; за ред. А.Г. Гудманяна. Вінниця: Нова книга, 2018. 376 с.

Модуль 3. Література

1. Українська література

Романтичні тенденції в українській літературі. Творчість Тараса Шевченка

Естетичні принципи романтизму. Своєрідність розвитку романтизму в новій українській літературі: суспільно-історичний контекст, основні риси стилю. Жанрова система українського романтизму. Школи в українському романтизмі ХІХ ст. Творчість Т. Шевченка.

Українська реалістична проза ХІХ ст.

Народництво як феномен української культури. Народницький реалізм в літературі і його ознаки. Панорамне зображення українського життя у

реалістичній прозі І. Нечуя-Левицького. Новаторство письменника у змалюванні інтелігенції. Урбаністична тема у творчості І. Нечуя-Левицького (на прикладі романів «Хмари», «Над Чорним морем»). Реалістичний код роману-епопеї «Повія» Панаса Мирного: історія написання та друку, особливості психологізму, композиція твору. Новаторство тематики, психологізм малої прози Б. Грінченка. Модернізм в українській літературі

Філософське підґрунтя модернізму. Новаторство драматургії Лесі Українки. Тематичне і жанрове багатство, джерела драматичних творів. Неоромантичні тенденції у творах. Новелістика О. Кобилянської: феміністичні акценти. Неоромантичні тенденції творчості О. Кобилянської. Риси імпресіонізму у творах М. Коцюбинського. Експресіоністський художній світогляд В. Стефаника. Збірка В. Винниченка „Краса і сила”: проблематика, система образів, своєрідність стилю.

Стильові пошуки новітньої літератури

Загальна характеристика літературного процесу 1920-х років; основні тенденції розвитку. Стильові експерименти в українській поезії, прозі, драматургії означеного періоду. Рання творчість П. Тичини. Творчість Миколи Хвильового в контексті українського літературного модернізму. Сатира Миколи Хвильового. Твори В. Підмогильного і В. Домонтовича: філософська основа, проблематика, поетика. «Патетична соната» М. Куліша: актуальність ідейно-художнього змісту, стильова специфіка.

Літературне покоління «шістдесятників»

Історико-культурні умови розвитку української літератури в 1960-х рр. Поезія В. Симоненка: основні акценти. Жанрова специфіка творчості Л. Костенко. В. Стус як поет і громадянин. Алегоричність і парадоксальність збірки поета «Веселий цвинтар». Філософські мотиви творчості В. Стуса.

Сучасна українська література

Проблеми періодизації сучасного літературного процесу. Стильові пошуки поч. XXI ст. Дискусії про елітарну і масову літератури. Творчість Ю. Андруховича: загальна характеристика. Жіноча проза в літературознавчому дискурсі.

2. Історія світової літератури.

Давньогрецька література архаїчного та літературного періодів. Сутність терміну „антична література”. Географічні та хронологічні межі античності. Міфологія, її зміст та значення. „Іліада”, „Одіссея” Гомера. Розвиток драми і театру. Трагедія (Есхіл, Софокл, Еврипід). Комедія Аристофан. Геродот: „Історія”. Платон: „Діалоги”. Аристотель „Поетика” (погляди на літературу і мистецтво).

Римська література доби Республіки та Імперії. Розвиток фольклору. Поява ділової прози і ораторського мистецтва. Промови Цицерона: тематика, особливості композиції, мови, стилю. Творчість Вергілія.

Література Середніх Віків та доби Відродження. Героїчний епос, лицарський роман, лірика трубадурів, поезія вагантів. Героїчний епос раннього середньовіччя. Кельтський епос, германський епос, давньоскандинавська література. „Пісня про Роланда”. „Пісня про мого Сіда”. „Пісня про Нібелунгів”.

Доба Відродження. Загальна характеристика Відродження в Італії. Творчість Данте. Особливості Відродження у Франції та Іспанії. Франсуа Війон. Франсуа Рабле. Сервантес де Сааведра. Відродження в Англії. Дж.Чосер. Творчість В.Шекспіра. Розвиток англійської драми. Шекспірівський театр як енциклопедія людських характерів, почуттів, пристрастей.

Західноєвропейська література 17 ст. (класицизм та бароко). Соціально-історичні передумови виникнення бароко та класицизму. Загальна характеристика двох напрямів у світовій культурі. Трагедії П.Корнеля та Ж.Расіна. Творчість Ж.-Б.Мольєра.

Література доби Просвітництва. Англійська література доби Просвітництва (робінзонада, антиутопічні мотиви). Французька література доби Просвітництва (енциклопедисти, творчість Вольтера, русоїзм). Основні напрями німецької літератури 18 ст.: „веймарський класицизм”, „штюрмерство”.

Рекомендована література

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI—XVIII ст. Навчальний посібник/ П. В. Білоус. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://archive.org/details/istliteratXI>
2. Вишницька Ю.В., Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури межі XIX–XX століть. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. 304 с.
3. Горбачов Д. Лицарі голодного Ренесансу / Упоряд. Олексій Сінченко. К.: Дух і Літера, 2021. 376 с. (Серія “Постаті культури”).
4. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII ст. Харків : Центр учбової літератури, 2020. 292 с.
5. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження. Харків : Центр учбової літератури, 2021. 248 с.
6. Давиденко Г.Й. Стрельчук Г.М., Гринчак Н.І. Історія зарубіжної літератури XX ст.. Харків : Центр учбової літератури, 2022. 504 с.
7. Давиденко Г.Й. Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури XIX ст.. Харків : Центр учбової літератури, 2022. 400 с.
8. Данильчук О.М. Історія зарубіжної літератури. Антична література. Одеса : Гельветика, 2020. 152 с.
9. Єфремов С. Історія українського письменства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/history/Iefremov/whole.pdf>
10. Історія української літератури XIX ст.: підручник для студ. філол. спец. : у2-х кн. / [заг. ред. М.Жулинського]. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002742>
11. Історія української літератури XX століття: у2 т.: [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/379042.pdf.
12. Історія української літератури: у 12-ти т. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.old.nas.gov.ua/UA/MultiVolumeBook/Pages/Default.aspx?MVBI D=0000215>.
13. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури XIX століття. Доба

- реалізую К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 424 с.
14. Чижевський Д. Історія української літератури. Від початків до доби реалізму / Д. Чижевський. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/chyzh/chy.htm>.
15. Яременко Н.В., Коломієць Н.Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – XVIII століття : навчальний посібник. Кривий Ріг, 2023. 335 с.

5. Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів

Для успішного засвоєння освітньої програми бакалавра абітурієнти повинні мати диплом молодшого спеціаліста, освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра, освітній ступінь молодшого бакалавра за вказаним напрямом та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі філології. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою. Відбір здобувачів вищої освіти для зарахування здійснюється на конкурсній основі.

6. Порядок проведення вступного фахового випробування

Вступні фахові випробування проводяться у вигляді тестування й охоплюють питання з дисциплін, які передбачені навчальними планами підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра за відповідними спеціальностями.

Порядок проведення фахового вступного випробування визначається «Правилами прийому до Національного університету «Чернігівська політехніка» в 2025 році».

7. Структура екзаменаційного білета

Завдання для вступного фахового випробування для здобуття освітнього рівня «бакалавр» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра за спеціальністю 035 «Філологія» включає 80 тестових завдань (Модуль 1: завдання 1-20, Модуль 2: завдання 21-60, Модуль 3: завдання 61-80).

Критерії оцінювання вступного фахового випробування

Формами тестових завдань є вибір однієї або декількох правильних відповідей з запропонованих, встановлення відповідності чи послідовності, коротка відповідь.

Правильна відповідь за тестові завдання з №1 по №20 оцінюються по 2 бали, а тестові завдання з №21 по 80 оцінюються по 1 балу кожне завдання.

Вступне випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Загальна оцінка за підсумками вступного випробування (200-бальна шкала) визначається за формулою:

$$З = Q_{\text{тест}} + 100,$$

де, $Q_{\text{тест}}$ – оцінка відповідей на тестові питання за 100-бальною шкалою.

Особи, які отримали на фаховому вступному випробуванні менше 125 балів, не допускаються до участі в конкурсі.

Якщо на одне місце претендують декілька вступників із однаковим результатом іспиту, приймальна комісія враховує середній бал додатку до диплому освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра. Конкурсний відбір проводиться на вакантні місця ліцензійного обсягу.